

ЯК ДІЯТИ В УМОВАХ РАДІАЦІЙНОЇ ТА ХІМІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

РАДІАЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА

У випадку загрози виникнення радіаційної небезпеки слід діяти наступним чином:

- При оголошенні небезпечного стану уникати паніки, уважно слухати повідомлення.
- Необхідно попередити сусідів, надати допомогу інвалідам, дітям та людям літнього віку.
- Забезпечити зменшення проникнення радіаційних речовин в квартиру (будинок): щільно закрити вікна та двері, щілини заклеїти.
- Підготуватись до можливої евакуації: упакувати у герметичні пакети та скласти у валізу документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2-3 доби, питну воду. Підготувати найпростіші засоби санітарної обробки (мильний розчин для обробки рук).
- Потрібно дізнатися про час та місце збору мешканців для евакуації.
- Перед виходом з приміщення слід від'єднати від електромережі всі споживачі електричного струму, вимкнути газ та воду.

Фактори радіаційної небезпеки: забруднення навколишнього середовища, небезпека для всього живого, що опинилося на забрудненій місцевості (загибель людей, тварин, знищення посівів та ін.), крім того, внаслідок можливого атомного вибуху – виникнення сильних руйнувань на значній території.

У випадку **раптового виникнення радіаційної небезпеки** слід:

- Негайно укритися в будинку. Стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного – у 10 разів; заглиблені укриття (підвали): з покриттям із дерева – у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону – у 40-100 разів.
- Уникати паніки та слухати повідомлення органів влади.
- Зменшити можливість проникнення радіаційних речовин в приміщення.
- Проводити йодну профілактику.

Йодистий калій (за умови відсутності інших призначень лікарів) вживати після їжі разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 днів: дітям до двох років – по 0,040 г на один прийом; дітям від двох років та дорослим – по 0,125 г на один прийом.

Водно-спиртовий розчин йоду приймати після їжі 3 рази на день протягом 7 днів: дітям до двох років – по 1-2 краплі 5,0% настоянки на 100 мл молока (консервованого) або годувальної суміші; дітям від двох років та дорослим – по 3-5 крапель на склянку молока або води. Наносити на поверхню кінцівок рук настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7 днів.

- Уточнити місце початку евакуації. Попередити сусідів, допомогти дітям, інвалідам та людям похилого віку (вони підлягають евакуації в першу чергу).
- Швидко зібрати необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки та інші необхідні речі у герметичну валізу.
- По можливості негайно залишити зону радіоактивного забруднення.

- Перед виходом з будинку вимкнути джерела електро-, водо- і газопостачання, взяти підготовлені речі, одягнути протигаз (респіратор, ватно-марлеву пов'язку), верхній одяг (плащ, пальто, накидку), гумові чоботи.
- З прибуттям на нове місце перебування провести дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття та санітарну обробку шкіри на спеціально обладнаному пункті або ж самостійно (зняти верхній одяг, ставши спиною проти вітру, витрясти його; повісити одяг на перекладину, віником або щіткою змести з нього радіоактивний пил та вимити водою; обробити відкриті ділянки шкіри водою або розчином типу ІПП- 8 (індивідуальний протихімічний пакет – 8), який буде виданий кожному. Для обробки шкіри можна використовувати марлю чи просто рушники.
- Дізнатись у місцевих органів влади адреси установ, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Харчування у випадку радіаційної небезпеки повинно проходити з дотриманням наступних правил:

- Використовувати для харчування лише продукти, що зберігалися у зачинених приміщеннях і не зазнали радіоактивного забруднення, консервацію; не вживати овочі, які росли на забрудненому ґрунті; не пити молоко від корів, які пасуться на забруднених пасовиськах.
- Не пити воду із відкритих джерел та із мереж водопостачання після офіційного оголошення радіаційної небезпеки, колодязі накрити.

Також **необхідно**:

- Уникати тривалого перебування на забрудненій території.
- У приміщеннях щодня робити вологе прибирання, бажано з використанням миючих засобів.
- У разі перебування на відкритій, забрудненій радіоактивними речовинами місцевості, обов'язково використовувати засоби захисту: для захисту органів дихання – протигаз, респіратор, ватно-марлеву чи протипилову пов'язку, зволожену марлеву пов'язку, хустинку; для захисту шкіри – спеціальний захисний одяг типу ОЗК, плащ з капюшоном, накидку, комбінезон, гумове взуття і рукавиці.

ХІМІЧНА НЕБЕЗПЕКА

Аварії (катастрофи) на підприємствах, транспорті та продуктопроводах можуть супроводжуватися викидом (вилівом) в атмосферу і на прилеглу територію небезпечних хімічних речовин (НХР), таких як хлор, аміак, синільна кислота, фосген, сірчаний ангідрид та інші. Це становить серйозну небезпеку для населення (заражене повітря уражає органи дихання, а також очі, шкіру та інші органи).

Фактори небезпеки викиду (розливу) хімічно небезпечних речовин: забруднення навколишнього середовища, небезпека для всього живого, що опинилося на забрудненій місцевості (загибель людей, тварин, знищення посівів тощо), крім того, внаслідок можливого хімічного вибуху – виникнення сильних руйнувань на значній території.

Перелік дій у випадку загрози виникнення хімічної небезпеки:

- ❖ Сирени і переривчасті гудки підприємств – це сигнал «Увага всім». негайно ввімкнути приймач радіотрансляційної мережі або телевізор. Уважно слухати інформацію про надзвичайну ситуацію та порядок дій.
- ❖ Уникати паніки, попередити сусідів, надати допомогу інвалідам, дітям та людям похилого віку.
- ❖ Підготувати запас питної води: набрати воду в герметичні ємності, підготувати найпростіші засоби санітарної обробки (мильний розчин для обробки рук).
- ❖ Виконати заходи щодо зменшення проникнення отруйних речовин в квартиру (будинок): щільно закрити вікна та двері, щілини заклеїти.
- ❖ Підготуватись до можливої евакуації: упакувати в герметичні пакети та скласти у валізу документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2-3 доби.
- ❖ Дізнатись у місцевих органів влади про місце збору мешканців для евакуації та уточнити час її початку.
- ❖ Перед виходом з будинку вимкнути джерела електро-, водо- і газопостачання, взяти підготовлені речі, одягнути засоби захисту.

У випадку **раптового виникнення хімічної небезпеки** слід:

- ❖ Уникати паніки. З одержанням повідомлення (по радіо або іншими засобами оповіщення) про викид (розлив) в атмосферу НХР та про небезпеку хімічного зараження виконувати передбачені заходи.
- ❖ Надягнути засоби індивідуального захисту органів дихання та найпростіші засоби захисту шкіри.
- ❖ По можливості негайно залишити зону хімічного забруднення.
- ❖ Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти з району аварії неможливо, залишатись у приміщенні і негайно та надійно герметизувати приміщення. Зменшити можливість проникнення НХР (парів, аерозолів) у приміщення: щільно закрити вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки, заклеїти щілини в рамах вікон та дверей, вимкнути джерела газо-, електропостачання та загасити вогонь у печах. Чекати повідомлень органів влади за допомогою засобів зв'язку.
- ❖ Пам'ятати, що вражаюча дія конкретної НХР на людину залежить від її концентрації у повітрі та тривалості дії, тому, якщо немає можливості покинути небезпечну зону, не панікувати і продовжувати вживати заходи безпеки.

- ❖ Швидко зібрати необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуватися до евакуації.
- ❖ Попередити сусідів про початок евакуації. Надати допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку. Вони підлягають евакуації в першу чергу.
- ❖ Залишаючи приміщення (квартиру, будинок), вимкнути джерела електро-, водо- і газопостачання, взяти підготовлені речі, одягнути засоби захисту.
- ❖ Виходити із зони хімічного зараження слід в бік, перпендикулярний напрямку вітру, та обходити тунелі, яри, лощини – в низинах може бути висока концентрація НХР.
- ❖ При підозрі на ураження НХР уникати будь-яких фізичних навантажень, необхідно пити велику кількість рідини (чай, молоко, сік, вода) та звернутися до медичного закладу.
- ❖ Вийшовши із зони зараження, зняти верхній одяг, ретельно вимити очі, ніс та рот, по можливості, прийняти душ.
- ❖ З прибуттям на нове місце перебування дізнатися у місцевих органів влади адреси установ, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Надання першої допомоги при ураженні НХР:

- ❖ В першу чергу необхідно негайно захистити органи дихання від подальшої дії НХР: надягнути на потерпілого протигаз або ватно-марлеву пов'язку, попередньо змочивши її водою або 2,0% розчином питної соди у випадку отруєння хлором, а у разі отруєння аміаком – водою або 5,0% розчином лимонної кислоти. Винести потерпілого із зони зараження та забезпечити йому спокій і тепло.
- ❖ Пам'ятати, що перша медична допомога ураженим НХР в осередку хімічного ураження полягає у захисті органів дихання, видаленні та знезараженні стійких сильнодіючих отруйних речовин (СДОР) на шкірі, слизових оболонках очей, на одязі та негайній евакуації за межі зараженої зони.
- ❖ При отруєнні хлором потрібно винести потерпілого із зони зараження. При зупинці дихання зробити штучне дихання. Шкіру, рот, ніс промити 2,0% розчином питної соди або водою.
- ❖ При отруєнні аміаком винести потерпілого із зони зараження, шкіру, рот, ніс промити водою. В очі закапати по дві-три краплі 30,0% альбуциду, в ніс – оливкову олію.
- ❖ При необхідності відправити постраждалого до медичного закладу.
- ❖ При хімічних ураженнях забороняється штучне дихання проводити методом “рот – в – рот”, “рот – в – ніс”, “рот – в – рот та ніс” через можливість отримати зараження, штучне дихання необхідно проводити дихальними мішками.